

18. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 січня 2013 р. № 13. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13-2013-%D0%BF> (дата звернення: 14.03.2020).

19. Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2019 р. № 829, Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/829-2019-%D0%BF> (дата звернення: 14.03.2020).

20. Концепція розвитку електронного урядування в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р, Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#n14> (дата звернення: 14.03.2020).

21. Деякі питання електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 р. № 606. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/606-2016-%D0%BF> (дата звернення: 14.03.2020).

22. Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. *Official Journal of the European Union*. 2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2014.257.01.0073.01.ENG> (дата звернення: 14.03.2020).

23. Духовна О. Україна «в цифрі»: напрямки реформування. *Юридична Газета*. 2019. № 45–46 (699–700). URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/informaciune-pravo-telekomunikaciyi/ukrayina-v-cifri-napryamki-reformuvannya.html> (дата звернення: 14.03.2020).

24. Про електронні довірчі послуги : Закон України № 440-IX від 14 січня 2020 р. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> (дата звернення: 14.03.2020).

ПРЯМЦИН В. Ю.,

викладач кафедри публічного права
(Національний технічний університет
України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»)

КЛІПАНОВСЬКИЙ А. П.,

студент I курсу факультету соціології права
(Національний технічний університет
України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»)

УДК 34.01

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-1.19>

ЗНАЧЕННЯ КУЛЬТУРИ, ЇЇ ДУХОВНОГО АСПЕКТУ ТА КУЛЬТУРНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ ДЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

У статті досліджено феномен культури, її духовного та матеріального аспектів, культурної функції держави як фундаментального чинника для розвитку держави в наш час. У праці викладені постановка проблем і шляхи їх вирішення, із застосуванням у своїй основі таких абстрактних предметів об'єму поняття духовного аспекту культури, як: «відповідальність», «взаємодопомога» та «взаєморозуміння», «чесність», «обов'язковість», «тактовність» тощо. Зокрема, у дослідженні

вказано шляхи повного нівелювання або ж, унаслідок великої частки суб'єктивного чинника серед обраних сфер людського життя, хоча би відносного усунення суспільних колізій, що після здобуття Україною незалежності впродовж майже тридцяти років є перепонами на шляху до розвитку нашої країни у більшості важливих сфер державного будівництва. Зокрема, у праці розглянуто питання покращення виконання державою своїх функцій завдяки культурі, її духовному аспекту, аргументуючи цю позицію так: шляхом до належного виконання своїх обов'язків працівником державного апарату є наявність у нього не лише фахових навичок і умінь, а й культурних якостей, які спонукатимуть державного службовця сумлінно та на користь суспільству застосовувати свій професіоналізм і нівелюють проблему високого рівня корумпованості серед української бюрократії. Також у статті розкрито проблему розмежування поглядів пересічних українців і працівників державних органів, що здебільшого полягає у відсутності розуміння й допомоги з боку перших та поступовій абстракції від нагальних суспільних інтересів другими. На нашу думку, вирішенням цієї колізії буде саме дотримання вищезгаданими суб'єктами (як одними, так і іншими) культурних норм, що характеризуються збільшення в кожній конкретно взятої особи рівня духовного аспекту культури. Також стаття містить дві ініціативи стосовно покращення відбору працівників апарату держави та збільшення рівня правової культури жителів України як елемента духовної культури.

Ключові слова: культура, духовний аспект культури, культурна функція держави, функції держави, матеріальний аспект культури, працівники державного апарату.

Pryamitsin V. Yu., Klipanovsky A. P. The importance of culture, spiritual aspects and the cultural function of the state for Ukraine in the conditions of the present

This article explores the phenomenon of culture, its spiritual and material aspects, the cultural function of the state as a fundamental factor for the development of the state in our time. The work presents the formulation of problems and ways of solving them, based on such abstract objects of the scope of the spiritual aspect of culture as: “responsibility”, “mutual assistance” and “mutual understanding”, “honesty”, “obligation”, “tact” and others. In particular, the study indicates the ways of complete elimination or, owing to a large part of the subjective factor among the chosen spheres of human life, at least relatively solve a number of social conflicts, which after Ukraine’s independence for almost thirty years have been obstacles to the development of our country in most important areas of state-building. In particular, this work addresses the issue of improving the state’s exercise of its functions through culture and its spiritual aspect, arguing this position as follows: by having not only professional skills but also the employee of the state apparatus, but also – cultural qualities that will encourage a civil servant to use his professionalism in good faith and for the benefit of society and counterbalance the next problem – a high level of corruption among the Ukrainian bureaucracy. The article also addresses the problem of differentiating the views of ordinary Ukrainians and government officials, which in most cases involves a lack of understanding and assistance from the former and a gradual abstraction from the urgent public interests of the latter. From our hand, the solution to this conflict will be the observance of the aforementioned subjects (both one and the other) of the cultural norms, which are characterized by an increase in the level of the spiritual aspect of culture in each individual person. The article also contains two initiatives to improve the selection of employees of the state apparatus and increase the level of legal culture of the people of Ukraine as an element of spiritual culture.

Key words: culture, spiritual aspect of culture, cultural function of state, functions of state, material aspect of culture, employees of state apparatus.

Вступ. Нині в політиці й у сфері державного будівництва велика увага приділяється економіці, правоохоронній діяльності, екологічним проблемам, але мало хто досліджує питання культурної функції держави та загалом феномену «культура», його духовного аспекту як методології та необхідного елемента успішного здійснення професійною державною бюрократією України своєї діяльності. Ця тематика не була б актуальною, якби в суспільстві існувала взаємна злагода між громадянами, що не наділені державно-владними повноваженнями, та державними службовцями. Тому, крім професійних навичок і знань, для працівників апарату держави, як і для інших громадян, попри наявність активного виборчого права, важливі також культурні чесноти, сутність і значення яких ми розглянемо в нашому дослідженні. Дотичними питаннями цікавилися такі вітчизняні вчені, як: В. Шестак, В. Карлова, А. Соловей, В. Штерн, О. Притуп, С. Чукут, В. Андрущенко, І. Ігнатченко, Н. Фесенко, О. Батіщева, які здебільшого досліджували феномен культури та відповідну функцію держави, праці яких ми й використовуємо для більш змістовного викладення матеріалу.

Постановка завдання. Мета статті – продемонструвати значущість культури та її духовного аспекту як для кожного громадянина України окремо, так і для розбудови держави загалом, довести необхідність належного ставлення до культурної функції держави поряд з іншими, розкрити сутність низки суспільних проблем і шляхи їх вирішення завдяки застосуванню предмета нашого дослідження.

Результати дослідження. «Культура» є досить багатозначним поняттям. Тому в різних джерелах ми отримаємо визначення, що будуть різнитися за змістом. Щоби уникнути непорозуміння, викликаного неоднозначністю досліджуваного явища, пропонуємо «домовитися про терміни», протягом цього дослідження використовувати найбільш поширене визначення поняття «культура». Воно характеризує його як сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії; історично набутий набір правил усередині соціуму для його збереження та гармонізації [1].

Через абстрактність та відносність культуру часто піддають поділу за видовією основою, тобто класифікації. Зокрема, за зв'язком із релігією культуру поділяють на релігійну та світську, за зв'язком із територією – на сільську та міську, за етнічною приналежністю культуру класифікують на народну, національну, етнічну. Прикладів поділу культури за різними критеріями можна навести чимало, проте під час нашого дослідження вони не матимуть вагомого значення. Куди важливішим є такий поділ, який пропонуємо використовувати для кращого проникнення в сутність проблеми та розуміння предмета вивчення взагалі. Це буде поділ поняття «культура» на два такі: «матеріальний аспект культури» і «духовний аспект культури». Спробуємо дати їм визначення. Пропонуємо матеріальним аспектом культури вважати всі матеріальні культурні блага, що виходять за рамки абстрактного аспекту та є видимими, тобто мають певну форму. Це може бути якась споруда, на кшталт театру, кам'яної історичної фортеці, закладу освіти, або ж будь-яка інша позабудівнича пам'ятка, що має певний культурний зміст, як-от: ікона, книга, булава чи хоругва козаччини тощо. Насправді, предмети, що становлять об'єм матеріального аспекту культури, перелічити практично неможливо, адже вони оточують нас майже всюди, але головними ознаками, якими вони характеризуються, є: 1) матеріальна форма; 2) культурний зміст. Звичайний житловий будинок не входить у матеріальний аспект культури, тому що, хоч і має форму, проте без культурного змісту; а такі поняття, як «ввічливість», «стриманість», «повага», «взаємодопомога» та подібні, неважаючи на те, що безпосередньо пов'язані з культурою, не мають формального змісту, тому також не є предметами матеріального аспекту культури. Проте вони складатимуть об'єм наступного поняття, що утворилося внаслідок нашого поділу культури – духовного аспекту культури. Пропонуємо визначати його як усі духовні, нематеріальні блага, що не мають конкретного формального вираження, однак сповнені культурного змісту. Наприклад: «добро», «любов», «толерантність», «тактовність» тощо.

Держава є вагомим суб'єктом впливу на культуру в суспільстві, адже виконує свою культурну функцію. Перед її розглядом дамо визначення поняттю «функції держави». Їх характеризують як головні напрями діяльності держави з вирішення загальносуспільних

справ громадянського суспільства, узгодження та забезпечення інтересів його суб'єктів [2, с. 25] .

За сферами діяльності функції держави поділяють на внутрішні (що забезпечують внутрішню політику держави) та зовнішні (що забезпечують зовнішню політику держави). Серед зовнішніх виділяють культурну функцію, яку ще називають «гуманітарною», однак саме до внутрішніх функцій держави і входить та культурна функція, яка є об'єктом даного дослідження, її ще називають «духовною» (надалі, коли згадуємо поняття «культурна функція держави», буде йтися лише про неї). Виходячи із визначення поняття «функції держави», доходимо висновку, що культурна функція держави – це основні напрями та види її діяльності в культурній сфері. Фундаментом і основою для здійснення відповідної функції виступає формальне вираження правил поведінки у вигляді правових норм, які покликані регулювати питання культури в Україні. Базовими джерелами таких норм є Основний закон нашої держави – Конституція України [3], а також Закон України «Про культуру» [4].

У нашому опитуванні [5] ми вирішили дізнатися думку респондентів щодо значущості культурної функції держави серед інших внутрішніх функцій: соціальної, економічної, правоохоронної й екологічної. Кожний з опитуваних розташовував у порядку зростання (від одного до п'яти) функції держави так, що чим більшу цифру ми приписуємо певному варіанту, тим більшою вважаємо його значущість. Проаналізувавши відповіді, робимо висновок, що, на думку респондентів, найбільш важлива економічна функція (5:45), наступними йдуть правоохоронна (5:42), соціальна (5:28), екологічна (5:24), останньою – культурна функція (5:23). А даючи відповідь на запитання: «Як ви вважаєте: на якому рівні перебуває культурний розвиток працівників державного апарату?», респонденти віддали перевагу такій характеристиці: середній рівень культурного розвитку – «далеко не все гаразд у цьому питанні, однак жити можна»; наступна за популярністю відповідь опитуваних була такою: «Розвиток культури у працівників державного апарату досить низький: одиниці тих, хто володіє культурним розвитком». Отримавши результати, можна зробити висновок, що проблеми належної важливості культурної функції держави та наявності культурного розвитку в осіб, що володіють повноваженнями в державному апараті, є, проте вони не катастрофічні, а їх вирішення буде основоположним за успішного державного будівництва. Тому що головне завдання держави – виконувативсі свої функції належним чином, що й «забезпечуватиме інтереси її суб'єктів». Однак у механізмі держави працюють звичайні люди, які, попри професійні знання та навички, повинні володіти ще й іншими якостями, що будуть необхідними для задовільного здійснення ними своїх повноважень. Відповідними якостями можна назвати такі: відповідальність, обов'язковість, чесність, навички комунікації й інші. Усі вони становлять об'єм духовного аспекту культури, а отже, і самої культури також. Це доводить те, що, відволікаючись від професійних навичок і будучи впевненими в їх наявності в кожній службової та посадової особи державного апарату, можна стверджувати, що головне завдання держави (тобто виконання своїх функцій) перебуває у причинно-наслідковому зв'язку із культурою: наявність певних культурних якостей у єдиноначальних і колективних суб'єктів здійснення державної влади, поєднання їх із профільними знаннями та вмінням їх використовувати є тими двома основними умовами, що забезпечують здійснення цією посадовою особою або колегіальним органом своїх обов'язків, отже, функцій держави загалом, зокрема й економічної, правоохоронної, соціальної й екологічної.

Важливою прерогативою духовного аспекту культури стосовно держави та політичної влади є те, що він сприятиме зменшенню рівня корумпованості. Серед вищеперелічених предметів об'єму духовного аспекту культури, які ми класифікували як необхідні для працівників апарату держави, ми назвали чесність. Це поняття також є досить абстрактним, проте його значення під час розбудови держави досить важливе, адже може виступати, хоч і неформальним, проте досить дієвим «органом протидії корупції». Застосувавши метод порівняння, згадаємо про один із засобів нівелювання рівня корумпованості в Нідерландах, де важливу роль щодо цього відіграє культура, але не як атрибут особистості, а як соціальне поняття, як форма взаємодії людей у суспільстві. Посилання на культуру цілком правомірне,

оскільки основним принципом національної антикорупційної політики Нідерландів є «стимування чесності (promotion of integrity)», що безпосередньо стосується суспільної культури [6]. Продемонструймо належний розвиток подій в Україні: державний службовець, отримавши державно-владні повноваження й керуючись культурою та тими цінностями, які вона передбачає, виконуватиме свої професійні обов'язки належним чином, цілком абстрагувавшись від такого поняття, як «корупція», а також суміжних із ним.

Однак це ще далеко не всі переваги культури й елементів її поділу, адже поряд із покращенням рівня здійснення функцій держави та зменшенням рівня корумпованості у службових і посадових осіб предмет нашого дослідження може виступити як засіб для унормування відносин між державою та громадянином України, тобто між публічним управлінцем, чиновником та іншими громадянами. Використавши логічний метод дослідження та застосувавши індукцію через простий перелік, ми можемо зробити висновок, що здебільшого під час голосування на виборах до органів державної влади чи органів місцевого самоврядування між кандидатом і виборцем наявна колізія бачення подальшого розвитку подій. Однак за наявності розвинутого духовного аспекту культури у вищезгаданих суб'єктів відповідна проблема зникне. Спробуємо це довести: громадянин України, що бере участь у голосуванні, будучи культурно розвинутим, уже не чекатиме надто швидких позитивних змін, вимагаючи їх від обраного кандидата з певним обуренням, а допомагатиме йому, підтримуючи представника державної бюрократії. А відповідний чиновник, за наявності в нього розвинутого рівня культури, чітко знатиме свої обов'язки та сумлінно працюватиме з метою досягнення позитивних для виборців цілей, особливо коли отримав від них підтримку та довіру. Цього буде важко досягти, адже стикатимуться два діаметрально протилежні інститути: «сильна бюрократія» та «демократія», проте якщо за допомогою культури, передусім її духовного аспекту, буде знайдена їхня спільна точка дотику, то відповідне унормування та налагодження відносин між державним апаратом і громадянами стане чинником розвитку та розбудови «сильної держави».

Проте культура має бути не вдаваною, а такою, що ґрунтується на внутрішніх переконаннях і принципах кожної особи. На прикладі працівників Національної поліції України науковець стверджує, що виховання культури спілкування не зводиться до засвоєння норм «красивої поведінки», тому що глибинно ці норми поведінки пов'язані з моральними принципами, моральними цінностями. Зовнішня культура поведінки є відбиттям прояву і вираження культури внутрішньої, усього духовного світу і складу особистості. Отже, набути навичок культурної поведінки не означає «завчити» відповідні правила, а потім механічно застосовувати їх у спілкуванні, таке «долучення» до культури мало що дасть і мало чого варте. Необхідно інше – зрозуміти, перейнятися усвідомленням великого людського сенсу, закладеного в ці зовнішні форми. Тоді правила хорошої поведінки, краса спілкування стануть нашим переконанням, «другою натурою», дотримання їх буде приносити людині почуття задоволення і радості [7].

Виходячи із вищезазначених досліджень, об'єктивним буде зауваження щодо джерел набуття вищеперелічених якостей як громадянами, не наділеними державно-владними повноваженнями, так і працівниками державного апарату, адже поняття «духовний аспект культури» є досить широким, має у своєму об'ємі багато різноманітних предметів, тому й джерела в нього різні, які також можуть поділятися на формальні та нематеріальні. Предмети духовного аспекту культури частково також є об'єктами здійснення державної влади, однак у нашому дослідженні стосовно здійснення культурної функції держави ми охопимо більше ту сторону джерел духовного аспекту культури, що мають певну форму, тобто за основу візьмемо «матеріальний аспект культури», який здебільшого перебуває у причинно-наслідковому зв'язку із другим елементом нашого поділу культури. Наприклад, такі поняття, як «заклад вищої освіти, «загальноосвітня школа», «книга», «театр», «кінотеатр», «церква», «центр культури й мистецтва» тощо, можуть виступати джерелами для нематеріальних понять, як-от: «знання», «етика», «повага», «любов», «відповідальність» тощо.

Науковець обґрунтовує дотичне до нашого питання так: елементи системи культури (заклади, заходи, дії тощо) і виступають певними орієнтирами для визначення напрямів діяль-

ності держави щодо реалізації її культурної функції; стабільність їх існування та розвитку має бути забезпечена державою, що й повинно знайти свій прояв у впорядкуванні державно-владних повноважень компетентними органами держави та їх посадовими особами під час адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, які виникають у цій сфері [8].

Тому за реалізації своєї культурної функції державу можна вважати вторинним, або ж похідним, джерелом духовного аспекту культури, адже вона, за допомогою правотворчості та правозастосування, регулює відповідні відносини, що й забезпечують наявність і функціонування необхідних елементів матеріального аспекту культури.

Висновки. Суспільна проблема нестачі культури та її духовного аспекту в більшості громадян України існує, проте, як уже було доведено, після спроби її вирішення відбулися значні позитивні зміни у житті як окремо взятої особи, так і всієї держави. Це втілиться в покращенні здійснення всіх державних функцій, зменшенні рівня корумпованості серед державних чиновників, унормуванні відносин між працівниками, що мають державно-владні повноваження, і тими, у яких вони відсутні.

Однак констатації суспільної проблеми недостатньо, варто вживати заходів для її вирішення. Тому ми пропонуємо дві ініціативи: одна спрямована на зменшення рівня корупції в органах державної влади, а інша – на інформування громадян про нагальні проблеми, пов'язані із правом, отже, на зростання у громадян України рівня правосвідомості як невід'ємного елемента духовного аспекту культури.

Що стосується першої пропозиції, то вона така: збільшення повноважень Громадської ради доброчесності (колегіальний орган із двадцяти членів, що утворився з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання) [9] щодо поширення її юрисдикції не лише на кандидатів на посаду суддів, а й на всіх державних службовців категорії «А». Відповідні положення потребують внесення змін до всіх нормативно-правових актів, що регулюють відносини вступу, проведення конкурсу та висунення кандидатури на посаду державної служби (якщо положення стосуються працівників категорії «А»), щодо умов вступу на службу. З метою недопущення колізії щодо обмеження конституційно передбаченого пасивного виборчого права висновки Громадської ради доброчесності матимуть диспозитивний характер.

Друга ініціатива передбачає створення короткометражних відеороликів і аналогічного змісту аудіозаписи. Зміст кожного запису буде різнитися: від зрозуміло викладеного та необтяженого юридичними поняттями регламенту Верховної Ради України, процесу ухвалення нормативно-правових актів до пояснення актуальних питань податкового законодавства. Усі вищезазвані види інформування будуть виконувати таку функцію: ознайомлювати громадян щодо правових питань, що можуть бути важливими, цікавими для них, сприяти збільшенню правосвідомості як елемента духовного аспекту культури; для фізичних осіб різного віку вони покликані також виконувати такі завдання: нівелювати кількість суперечностей між органами державної влади та громадянами, бо останні знатимуть повноваження перших, регламент їхньої роботи, процес виконання завдань, а за наявності відповідних знань фізичні особи, що не наділені державно-владними повноваженнями, зрозуміють усю складність роботи чиновників, намагатимуться їм якимось чином допомогти; для суб'єктів господарської діяльності названі записи ставатимуть хорошим інформатором стосовно актуальних для них питань.

Список використаних джерел:

1. Василюк В., Ярмошук О. Соціокультурні принципи в сучасній науці та освітніх технологіях фізичної культури. URL: <http://journals.urau.edu.ua/sciencerise/article/viewFile/63515/60295>.
2. Опришко В. Правознавство. КНЕУ. Київ, 2003. 767 с.
3. Конституція України : Закон № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. 1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
4. Про культуру : Закон України № 2778-VI / Верховна Рада України. 2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.

5. Власне опитування. URL: <https://docs.google.com/forms/d/1FsbUrTf67W-VQ1iKwyqteu5TCkRPnXTCGOGLp6CIUEE/edit#responses>.

6. Шкурпат О. Міжнародний досвід антикорупційної політики. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія «Управління». 2014. № 1. URL: [file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%B8/Nvamu_upravl_2014_1_46%20\(1\).pdf](file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%B8/Nvamu_upravl_2014_1_46%20(1).pdf).

7. Прибіткова Н. Загальні положення етикету працівників Національної поліції. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 18 листопада 2016 р., Харківський національний університет внутрішніх справ. 2016. URL: [file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%B8/DzRafswJTCImEGPJRLN7NqNLT4TjrXRS%20\(2\).pdf](file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%B8/DzRafswJTCImEGPJRLN7NqNLT4TjrXRS%20(2).pdf).

8. Шестак В. До визначення змісту поняття «культура» як об'єкта культурної функції держави. *Теоретичні проблеми правознавства*. 2010. URL: [file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%B8/VKhnivs_2010_2_3%20\(1\).pdf](file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%B8/VKhnivs_2010_2_3%20(1).pdf).

9. Про судоустрій та статус суддів : Закон України № 1402–VIII / Верховна Рада України. 2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n855>.

ТИХОМИРОВ Д. О.,

кандидат юридичних наук,

докторант докторантури та ад'юнктури

(*Національна академія внутрішніх справ*)

УДК 34.0; 340; 351.861

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-1.20>

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ

Метою статті є загальна характеристика міжнародних і європейських стандартів у сфері безпеки. Методологічну основу становлять методи, що дали змогу отримати обґрунтовані та логічно вивірені висновки, зокрема метод герменевтики, що дав можливість опрацювати тексти доктринальних і нормативних джерел, метод порівняння, що дав змогу виявити особливості розуміння стандарту в законодавстві, теоретико-юридичний метод, що дав можливість сформулювати авторське визначення поняття «стандарт у сфері безпеки». У статті визначено розуміння стандартів у сфері безпеки, здійснено типологізацію розуміння стандартів у законодавстві України та міжнародно-правових актах. На основі аналізу нормативних джерел і поєднання окремих підходів у розумінні стандартів під стандартом у сфері безпеки як узагальненим поняттям пропонується розуміти правила, настанови, мінімальні нормативні вимоги, характеристики, що висуваються до певного виду діяльності або її результатів, що спрямовані на підтримання допустимого рівня безпеки, формуються компетентними органами, установами на основі консенсусу та сприймаються всіма адресатами як добровільне зобов'язання. Суб'єктами стандартизації у світі є значна кількість уповноважених на те урядових і неурядових організацій, що професійно займаються виробленням стандартів у сфері своєї діяльності. Серед них можна назвати ISO, BSI, IEC, ARINC, Ethernet Alliance, NSF International тощо. Міжнародні стандарти в сучасній європейській практиці є основою для формування

